

.....

interview

.....

mr. Pim Geelhoed

Cliënten moeten beter worden beschermd tegen onwenselijke proceshandelingen van hun strafrechtadvocaat. Dat betoogt ph.d.-fellow Pim Geelhoed in zijn boek *Ineffectieve verdediging*.

.....

Michel Knapen
journalist

.....

Strafrechtadvocaten kunnen op meerdere manieren ‘onwenselijke proceshandelingen’ verrichten: tegen een uitdrukkelijke volmacht in kunnen zij besluiten een rechtsmiddel in te dienen of juist in te trekken. Ook is het denkbaar dat zij ter zitting, bij een afwezige verdachte, hun verdediging voeren die niet in overeenstemming is met de wensen van de cliënt. ‘Dan doet zich een spanningsveld voor’, zegt Pim Geelhoed. ‘De advocaat zal moeten verklaren dat hij uitdrukkelijk is gemachtigd. Aan de andere kant heeft hij misschien niet alles met zijn cliënt kunnen bespreken. Als deze niet aanwezig is op de zitting, moet de raadsman er maar het beste van maken.’ Is een cliënt het achteraf niet eens met de proceshandelingen van zijn advocaat, dan kan hij daar eigenlijk weinig tegen doen. In zijn boek *Ineffectieve verdediging* komt Geelhoed met een oplossing voor dit probleem. Pim Geelhoed is als ph.d.-fellow verbonden aan de Universiteit Leiden, waar hij werkt aan een proefschrift over de gevolgen van de Europese eenwording op het opportuniteitsbeginsel.

De regeling van de afwezige verdachte, geïntroduceerd in 1998, heeft volgens Geel-

hoed tot de nodige problemen geleid. Het is onduidelijk wat een advocaat die niet nadrukkelijk is gemachtigd nog mag zeggen. Volgens oudere jurisprudentie van de Hoge Raad kon de raadsman in zo'n geval niets zeggen, later was de Hoge Raad daar soepeler in. 'Maar nog steeds loopt de raadsman het risico dat hij niet alles wat vóór zijn cliënt pleit voor het voetlicht kan brengen', zegt Geelhoed. Het is bijvoorbeeld denkbaar dat de advocaat geen strafmaatverweer kan voeren. Dergelijke verstekbehandelingen vallen doorgaans uit in het nadeel van de verdachte.

Excuseren

Volgens Geelhoed moet de strafrechter beter dan nu letten op onwenselijke proceshandelingen van advocaten. 'Op grond van de Straatsburgse jurisprudentie is hij verplicht te bezien of de verdediging wel goed gaat, maar de Nederlandse strafrechter is daarop niet voorbereid.' De rechter zou als het echt misgaat de advocaat moeten vervangen door een ander of de zaak moeten aanhouden. In dat geval wordt de advocaat verzocht contact op te nemen met zijn cliënt, of om hem mee te nemen naar de zitting.

Aan de andere kant zou de strafrechter ook weer soepeler moeten omgaan met fouten van advocaten, stelt Geelhoed. 'Maakt een verdachte een fout – hij stelt op een verkeerde manier een rechtsmiddel in – dan wordt hij daarvoor geëxcuseerd. Maar maakt een advocaat eenzelfde fout, dan wordt hij daarvoor niet gepardonneerd: hij had beter moeten weten. De cliënt kan een tuchtrechtprocedure aanspannen, maar daar heeft hij weinig aan. Dat is alleen bedoeld voor een goed functionerende balie en er vindt geen terugkoppeling naar de strafzaak zelf plaats. Fouten worden dus niet hersteld. Het is beter wanneer de rechter, in het belang van de cliënt, de fouten van de advocaat wel excuseert.' Dat geldt echter niet als de advocaat van grove nalatigheid kan worden beschuldigd.

Nietig

Nu het tuchtrecht voor cliënten weinig zin lijkt te hebben, ziet Geelhoed een andere mogelijkheid: de introductie van een desaveu-procedure, die verdachten de mogelijkheid biedt proceshandelingen van de raadsman nietig te verklaren. 'Die procedure geeft cliënten de mogelijkheid een proces te starten tegen de eigen advocaat die onwenselijke handelingen heeft verricht. Als de advocaat bijvoorbeeld tegen de zin van de cliënt het hoger beroep heeft ingetrokken, kun je dat met de desaveu-procedure herstellen. En als de advocaat ten onrechte geen hoger beroep heeft

verwijst naar de Duitse *Wiedereinsetzung*, een rechtsmiddel om een verzuim van een termijn en om een gebrekkige motivering van een beroepschrift door de raadsman te repareren. 'Dit is een afgeslankte versie van de desaveu-procedure en zou in Nederland heel goed kunnen werken. Er zijn immers signalen dat een dergelijke procedure vooral nuttig kan zijn bij de afwezige verdachte. En het bestaan van zo'n rechtsmiddel heeft in ieder geval preventieve werking.'

- W. Geelhoed, *Ineffectieve verdediging. Bescherming van de verdachte tegen onwenselijke proceshandelingen van zijn raadsman*. Tilburg: Celsus juridische uitgeverij 2006, www.celsusboeken.nl

.....

'De strafrechter moet beter letten op onwenselijke proceshandelingen van advocaten'

.....

ingesteld, dan kun je dat alsnog doen.' Wel heeft een cliënt voor de desaveu-procedure een nieuwe advocaat nodig, die feitelijk tegen een collega-advocaat moet procederen. 'Daar heeft natuurlijk niet iedereen evenveel zin in', geeft Geelhoed toe.

De desaveu-procedure heeft lange tijd in het burgerlijk procesrecht bestaan, maar is afgeschaft omdat het een kostbare extra rechtsgang zou betekenen. Ook Geelhoed erkent dat zo'n strafrechtelijke procedure zou leiden tot extra vertragingen en dat ook cliënten misbruik van de desaveu-procedure zouden kunnen maken.

Toch ziet hij mogelijkheden om deze zware procedure te introduceren, eventueel in verlichte vorm. Geelhoed